

VN/32242/2024
VN/32242/2024-UM-34

29.1.2026

Sisäministeriö

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rajavartiolain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi; ulkoministeriön lausunto

Sisäministeriö on pyytänyt ulkoministeriöltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi rajavartiolain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Esityksessä ehdotetaan laajennuksia Rajavartiolaitoksen toimivaltuuksiin erityisesti Schengen-alueen sisärajoilla ja merialueilla. Rajavartiolaitokselle ehdotetaan uutta merenalaisen kriittisen infrastruktuurin valvontatehtävää sekä siihen liittyviä toimivaltuuksia Suomen aluevesillä ja talousvyöhykkeellä. Rajavartiolaitokselle säädettäisiin myös Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen 110 artiklan mukainen oikeus pysäyttää ja tarkastaa talousvyöhykkeellä alus, jota epäillään joko kansallisuutta vailla olevaksi tai suomalaiseksi alukseksi, joka käyttää vierasta lippua tai kieltäytyy näyttämästä lippuaan.

Esityksessä ehdotetaan myös muita muutoksia ja täsmennyksiä Rajavartiolaitoksen toimivaltuuksia ja viranomaisyhteistyötä koskevaan sääntelyyn.

Esityksessä ehdotetaan rajavartiolain (578/2005) lisäksi muutettavaksi muun muassa Suomen talousvyöhykkeestä annettua lakia (1058/2004) sekä lakia Pohjois-Atlantin sopimuksen sopimuspuolten välillä niiden joukkojen asemasta tehdystä sopimuksesta (124/2024).

Ulkoministeriö toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Pykäläehdotukset ja yksityiskohtaiset perustelut

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Ulkoministeriö
PL 176
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Ulkoministeriö
Laivastokuja 3
00160 Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone

+358 2 951 6001

Faksi
Fax
Fax

+358 9 629 840

S-posti, internet
E-post, internet
E-mail, internet

kirjaamo.um@gov.fi
www.um.fi

Rajavartiolain 35 g, 38, 38 a, 38 c, 38 d ja 38 e §:t

Rajaturvallisuusavun antamiseen nykyisin rajoittuvaa rajavartiolain 35 g §:ää ehdotetaan laajennettavaksi koskemaan kaikkia rajavartiolaissa tarkoitettuja rajavartiomiehen tehtäviä Suomen alueen ulkopuolella ja täsmennettäväksi siten, että rajavartiomiehen toimivalta määräytyisi lähtökohtaisesti Suomessa toteutettavaa virkatehtävää koskevien säädösten mukaisesti. Pykäläkohtaisissa perusteluissa mainitaan Suomen alueen ulkopuolisina tehtävinä eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta annetun asetuksen ((EU) 2019/1896) mukaiset tehtävät, Prüm- ja Atlas-yhteistyö sekä lain 77 §:n 2 momentin mukaisesti toiselle Suomen viranomaiselle annettava tuki Suomen alueen ulkopuolella.

Ehdotetun sanamuotonsa mukaisesti 35 g § vaikuttaisi soveltuvan toisen valtion alueen lisäksi esimerkiksi Suomen talousvyöhykkeellä, joka ei kuulu Suomen alueeseen mutta jolle Rajavartiolaitoksen toiminta rajavartiolain 4 §:n mukaan myös kohdentuu. Voimassa olevaa sääntelyä Rajavartiolaitoksen tehtävistä talousvyöhykkeellä selostetaan jaksossa 2.2.3 ja luonnoksessa hallituksen esitykseksi esitetään Rajavartiolaitokselle uutta merenalaisen kriittisen infrastruktuurin valvontatehtävää, joka ulottuisi myös Suomen talousvyöhykkeelle. Ulkoministeriö katsoo, että 35 g §:ään ehdotettujen muutosten osalta olisi tarpeen avata yksityiskohtaisemmin sitä, mitä Suomessa toteutettavaa virkatehtävää koskevien säädösten mukaisen rajavartiomiehen toimivallan laajentaminen Suomen talousvyöhykkeelle käytännössä tarkoittaisi, ja arvioida, olisiko se Suomea sitovien kansainvälisten velvoitteiden mukaista.

Kulkuneuvon pysäyttämistä ja liikenteen ohjaamista koskevaa 38 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että rajavartiomiehellä olisi oikeus määrätä kulkuneuvo pysäytettäväksi ja siirrettäväksi tai siirtää kulkuneuvo sekä ohjata liikennettä esimerkiksi, jos se on tarpeen Rajavartiolaitokselle säädetyn tehtävän suorittamiseksi. Pykäläkohtaisten perustelujen mukaan kulkuneuvolla tarkoitettaisiin esimerkiksi vesikulkuneuvoja. Ottaen huomioon Rajavartiolaitoksen nykyiset tehtävät talousvyöhykkeellä ja hallituksen esityksen luonnoksessa myös talousvyöhykkeelle esitetty kriittisen merenalaisen infrastruktuurin valvontatehtävä, oikeutta määrätä vesikulkuneuvo pysäytettäväksi ja siirrettäväksi, siirtää vesikulkuneuvo sekä ohjata liikennettä olisi tarpeen arvioida myös talousvyöhykkeellä sovellettavan merenkulun vapauden näkökulmasta.

Rajavartiolain 38 a §:n soveltamisalaa ehdotetaan laajennettavaksi niin, että rajavartiomiehellä olisi oikeus puuttua kaikkien miehittämättömien kulkuneuvojen kulkuun, kun pykälä nykyisin koskee vain miehittämättömiä ilma-aluksia. Pykäläkohtaisissa perusteluissa selvitetään YK:n merioikeusyleissopimuksesta (SopS 49 ja 50/1996) ja kansainvälisen siviili-ilmailun yleissopimuksesta (SopS 11/1949) johtuvia rajoituksia talousvyöhykkeellä ja sen yläpuolisessa ilmatilassa liikkuvien ulkomaisten rekisteröityjen miehittämättömien kulkuneuvojen osalta. Ulkoministeriö katsoo, että näiden rajoitusten olisi hyvä näkyä myös pykälätekstissä esimerkiksi niin, että siinä viitattaisiin Suomen kansainvälisistä velvoitteista johtuviin rajoituksiin pykälässä tarkoitettujen toimien osalta.

Ehdotetussa 38 c §:ssä säädettäisiin Rajavartiolaitoksen toimivaltuuksista kriittisen merenalaisen infrastruktuurin valvonnassa Suomen aluevesillä ja talousvyöhykkeellä. Pykälän mukaan Rajavartiolaitoksella olisi oikeus estää tai keskeyttää vedenalaiseen kriittiseen infrastruktuuriin kohdistuva vahingoittaminen. Yksityiskohtaisten perustelujen mukaan estäminen tai keskeyttäminen voisi tarvittaessa tapahtua esimerkiksi käskemällä alusta lopettamaan vahingoittaminen, kiilaamalla, ajamalla aluksen eteen taikka muutoin puutumalla aluksen hallintaan esimerkiksi elektronisen vaikuttamisen keinoin.

Ulkoministeriö pitää perusteltuna kaikkien YK:n merioikeusyleissopimuksen mukaisten mahdollisuuksien hyödyntämisen tarkastelemista merenalaisen infrastruktuurin suojelemiseksi. Ulkoministeriöllä on kuitenkin kansainvälisoikeudellisia huomioita 38 c §:n osalta. Ulkoministeriö kiinnittää myös huomiota ehdotetun kaltaiseen toimintaan liittyvään eskalaatioriskiin, jota tulee huolellisesti arvioida.

Sikäli kuin kysymys olisi siitä, että estettäisiin tai keskeytettäisiin Suomen lipun alla kulkevalta alukselta aiheutettu vedenalaisen kriittisen infrastruktuurin vahingoittaminen, ehdotus vaikuttaa merioikeuden näkökulmasta ongelmattomalta. Kun kysymys on ulkomaisesta aluksesta, ehdotettua sääntelyä on arvioitava muille valtioille aluemerellä kuuluvan viattoman kauttakulun oikeuden ja talousvyöhykkeellä kuuluvan merenkulun vapauden näkökulmasta. Huomioitavaksi kuuluisi myös se, että ulkomaiset alukset kuuluvat rantavaltion talousvyöhykkeellä lippuvaltionsa yksinomaiseen toimivaltaan lukuun ottamatta yleissopimuksessa erikseen määriteltyjä tilanteita, kuten aluspäästöihin puuttumista tai kalastustoimivaltaa. Luonnoksessa hallituksen esitykseksi on käsitelty vain ehdotuksen suhdetta merenkulun vapauteen.

Viattoman kauttakulun määritelmä sisältyy YK:n merioikeusyleissopimuksen 19 artiklaan. Kauttakulku on viatonta niin kauan kuin se ei uhkaa rantavaltion rauhaa, yleistä järjestystä tai turvallisuutta. Artiklan 2 kappaleessa todetaan, että ulkomaisen aluksen katsotaan uhkaavan rantavaltion rauhaa, yleistä järjestystä tai turvallisuutta, jos se esimerkiksi ryhtyy aluemerellä toimintaan, jolla pyritään häiritsemään rantavaltion tietoliikennejärjestelmiä tai sen muita laitteita tai laitoksia.

Merioikeusyleissopimuksessa ei ole määritelty merenkulun vapautta samaan tapaan kuin viattoman kauttakulun oikeus. Yleissopimuksen 87 artiklan mukaan merenkulun vapaus on yksi sekä ranta- että sisämaavaltioille kuuluvista aavan meren vapauksista ja sitä sovelletaan 58(1) artiklan mukaan myös talousvyöhykkeellä¹. Yleissopimuksen 87(2) kappaleessa edellytetään, että kaikkien valtioiden tulee käyttää merenkulun vapautta ottaen asianmukaisesti huomioon muiden valtioiden edut niiden käyttäessä aavan meren vapauksia. Näihin kuuluu myös vapaus laskea merenalaisia kaapeleita ja putkistoja. Kansainvälinen merioikeustuomioistuin on todennut 87(2) artiklan asettavan *due regard* -velvoitteen valtiolle tämän käyttäessä sille kuuluvaa merenkulun vapautta².

Pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa lähdetään siitä, että 38 c §:ssä tarkoitetun vahingoittamisen ei katsota olevan merenkulun vapauden käyttämistä ja että vahingoittamisen estäminen tai keskeyttäminen aluksen kulkuun pakottaenkin puuttumalla ei siten loukkaisi merenkulun vapautta. Tätä perustellaan erityisesti merioikeusyleissopimuksen 88 (aavan meren – ja 58(2) artiklan mukaisesti myös talousvyöhykkeen – varaaminen rauhanomaisiin tarkoituksiin), 300 ja 58(3) artiklan määräyksillä. Vastaava teksti sisältyy myös suhdetta perustuslakiin ja säätämisyjärjestystä liikkumisvapauden osalta koskevaan jaksoon 11.5.

Merioikeusyleissopimuksen 88 artiklassa ei eritellä tarkemmin rauhanomaista tarkoitusta mutta neuvotteluhistorian valossa määräyksen on katsottu kieltäneen erityisesti YK:n peruskirjan kanssa ristiriidassa olevan sotilaallisen toiminnan aavalla merellä ja talousvyöhykkeellä³. Merten rauhanomaista käyttöä koskeva merioikeusyleissopimuksen 301 artikla edellyttää puolestaan, että yleissopimuksen mukaisia oikeuksia käyttäessään ja velvollisuuksia täyttäessään sopimusvaltiot pidättyvät minkään valtion alueelliseen koskemattomuuteen tai poliittiseen itsenäisyyteen kohdistuvan tai muutoin YK:n peruskirjan osoittamien kansainvälisen oikeuden periaatteiden vastaisen väkivallan käytöstä tai sillä uhkaamisesta. Määräys toistaa YK:n peruskirjan 2(4) artiklaan sisältyvää voimankäytön kieltä. YK:n peruskirja ei määrittele voimankäytön käsitettä, mutta sen katsotaan

¹ Myös Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden 15.12.2025 hyväksymässä julistuksessa ”varjolaivaston” ughiin ja kriittisen merenalaisen infrastruktuurin turvaamiseen liittyvän kansainvälisen merioikeuskehyksen täysimääräisestä hyödyntämisestä todetaan, että merenkulun vapaus ja viattoman kauttakulun oikeus myönnetään valtioille, ei aluksille (16829/25, para. 3).

² International Tribunal for the Law of the Sea (ITLOS), *Case Concerning M/V “Norstar”* (No. 25) (Panama v. Italy), Judgment, 10 April 2019, para. 231.

³ Myron H. Nordquist (ed.), *United Nations Convention on the Law of the Sea 1982, A Commentary*, Vol. III, s. 87-92. Bernard H. Oxman, *The Regime of Warships Under the United Nations Convention on the Law of the Sea*, 24 Va. J. Int'l L. 809 (1984), s. 829-832.

koskevan aseellista voimankäyttöä⁷. Kaikki vedenalaisen kriittisen infrastruktuurin vahingoittaminen tai sen uhka ei ulkoministeriön käsityksen mukaan ole katsottavissa näin kielletyksi toiminnaksi.

Mitä tulee 300 artiklaan, merioikeustuomioistuin on käsitellyt sen soveltamista mm. M/V Louisa -tapauksessa. Tuomioistuimen mukaan sanamuodosta on selvää, että 300 artiklaan ei voi vedota itsenäisenä määräyksenä vaan että siitä tulee merkityksellinen ainoastaan silloin, kun yleissopimuksessa tunnustettuja oikeuksia, toimivaltaa tai vapauksia käytetään väärinkäyttötarkoituksessa (*exercised in an abusive manner*)⁵. Tuomioistuin ei M/V Virginia -tapauksessa pitänyt riittävänä yleisluonteista väitettä siitä, että valtio on toimiessaan tietyllä tavalla [...] käyttäytynyt oikeuksien väärinkäyttönä pidettävällä tavalla ilman, että vedotaan tiettyihin yleissopimuksen määräyksiin, joita näillä toimilla on väitetysti rikottu⁶. Tällaiseksi määräykseksi voitaisiin ulkoministeriön käsityksen mukaan katsoa esim. 87(2) artiklassa asetettu *due regard* -velvoite tai vastaavanlainen velvoite 58(3) artiklassa. Merioikeustuomioistuin ei ole ottanut kantaa näiden sopimusmääräysten soveltamiseen, mutta välitystuomioistuin on Filippiinien ja Kiinan väliseen oikeustapaukseen vuonna 2016 antamassaan päätöksessä soveltanut 58(3) artiklaa⁷ ja katsonut, että (yksittäisten alusten sijaan) Kiina oli jättänyt osoittamatta asianmukaista huomiota Filippiinien suvereeneihin oikeuksiin talousvyöhykkeellä salliessaan Kiinan lipun alla kulkevien alusten kalastaa vyöhykkeen kalavaroja.

Edellä olevan perusteella ulkoministeriö katsoo, että jatkovalmistelussa olisi vielä tarpeen tarkastella 38 c §:ää siltä osin kuin kysymys on vahingoittamisen estämisestä tai keskeyttämisestä puuttumalla pakottaen ulkomaisen aluksen kulkuun talousvyöhykkeellä. Merenkulun vapautta pidetään yhtenä kansainvälisen merioikeuden peruslähtökohtana, jonka noudattamisella on keskeinen merkitys myös Suomen lipun alla muiden valtioiden talousvyöhykkeellä ja aavalla merellä purjehtivien alusten kannalta.

Rajavartiolakiin ehdotettavassa uudessa 38 d §:ssä säädettäisiin merenalaisen kriittisen infrastruktuurin omistajan ja haltijan velvollisuudesta muun muassa ilmoittaa viipymättä Rajavartiolaitokselle 24 b §:ssä tarkoitetun infrastruktuurin vahingoittumisesta. Ulkoministeriö pitää ehdotusta sisällöllisesti kannatettavana mutta kiinnittää huomiota siihen, että pykälässä viitataan vahingoittumisen kohteeseen sekä merenalaisena että vedenalaisena kriittisenä infrastruktuurina. Hallituksen esityksen luonnoksessa puhutaan yleisemminkin yhtäältä esimerkiksi merenalaisen kriittisen infrastruktuurin valvonta-tehtävästä ja toisaalta vedenalaisesta kriittisestä infrastruktuurista. Jos jälkimmäinen on tarkoitettu yleistermiksi, joka viittaa myös merialueella sijaitsevaan, yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta annetun lain 4 §:n 3 kohdassa tarkoitettuun infrastruktuuriin, 38 d §:ään sisältyvä viittaus vedenlaiseen kriittiseen infrastruktuuriin voisi olla korvattavissa viittauksella merenalaiseen kriittiseen infrastruktuuriin.

Alusten pysäyttämistä ja tarkastamista koskevan 38 e §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa selvitetään, että pykälää sovellettaisiin vain talousvyöhykkeellä, ja todetaan, että Suomen aluevesillä kansallisuudettomaksi epäiltyyn alukseen tai epäilysti suomalaiseen alukseen, joka käyttää vierasta lippua tai kieltäytyy näyttämästä lippuaan, sovelletaan täysimääräisesti Suomen lainsäädäntöä. Kun puhutaan Suomen lainsäädännön täysimääräisestä soveltamisesta, kysymys lienee kuitenkin aluksista, jotka on todettu joko kansallisuutta vailla oleviksi tai suomalaisiksi ja joita ei vain epäillä sellaisiksi.

⁷ Voimankäytön oikeussäännöt, selvitys eduskunnan ulkoasiainvaliokunnalle. Ulkoasiainministeriön julkaisu 8/2015, s. 12.

⁵ International Tribunal for the Law of the Sea (ITLOS), *Case Concerning M/V "Louisa" (No. 18)* (Saint Vincent and the Grenadines v. Kingdom of Spain), Judgment, 28 May 2013, para. 137.

⁶ International Tribunal for the Law of the Sea (ITLOS), *Case Concerning M/V "Virginia" (No. 19)* (Panama v. Guinea-Bissau), Judgment, 28 May 2013, paras. 400-401.

⁷ South China Sea Arbitration (Philippines v. China), Award of 12 July 2016, paras. 741-757.

Rajavartiolain 39 b § ja laki Pohjois-Atlantin sopimuksen sopimuspuolten välillä niiden joukkojen asemasta tehdystä sopimuksesta annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Esityksessä esitetään rajavartiolakiin lisättäväksi uusi 39 b §, johon siirrettäisiin voimassa olevan 39 §:n 3 momentin sääntely Rajavartiolaitoksen oikeudesta tilapäisesti käyttää muita kuin pysyvässä käytössään olevia kiinteistöjä. Sääntelyyn tehtäisiin samalla tarvittavat tarkistukset ja täsmennykset.

Voimassa olevan 39 §:n 3 momentin mukaan Rajavartiolaitoksella on oikeus tilapäisesti käyttää muita kuin pysyvässä käytössään olevia kiinteistöjä, jos se on sotilaallisen harjoitustoiminnan, rajaturvallisuuden ylläpitämisen tai puolustusvalmiuden kohottamisen kannalta välttämätöntä. Rajavartiolain 25 §:n mukaan Rajavartiolaitos osallistuu valtakunnan puolustamiseen sekä ylläpitää ja kehittää puolustusvalmiutta yhteistoiminnassa Puolustusvoimien kanssa. Rajavartiolaitos osallistuu Puolustusvoimien ohella puolustusyhteistyöhön ja Pohjois-Atlantin liiton yhteisen puolustuksen toimeenpanoon. Esityksessä ehdotetaan sääntelyä täydennettäväksi tämän vuoksi niin, että Rajavartiolaitoksella olisi oikeus tilapäisesti käyttää muita kuin pysyvässä käytössään olevia kiinteistöjä myös silloin, kun se on puolustusyhteistyön tai Pohjois-Atlantin liiton yhteisen puolustuksen toimeenpanon kannalta välttämätöntä. Vastaava täydennys on aiemmin tehty puolustusvoimista annetun lain 14 §:ään (330/2025).

Edellä selostetulla täydennyksellä on yhteys Pohjois-Atlantin sopimuksen sopimuspuolten välillä niiden joukkojen asemasta tehdystä sopimuksesta annetun lain 13 §:ään, jota ehdotetaan myös muutettavaksi.

Pohjois-Atlantin sopimuksen sopimuspuolten välillä niiden joukkojen asemasta tehdystä sopimuksesta annetun lain 13 §:ssä säädetään siitä, että Puolustusvoimat voi käytössään olevalla alueella antaa sopimuksen VII artiklan 10 kappaleen a kohdassa tarkoitettuja paikkoja lähettäjävaltion käyttöön. Kyseisen sopimuksen VII artiklan 10 kappaleen a kohdan mukaan pysyvillä sotilasyksiköillä tai muodostelmilla on oikeus pitää yllä turvallisuutta ja järjestystä leireillä, laitoksissa tai muissa paikoissa, jotka ovat niiden hallussa vastaanottajavaltion kanssa tehdyn sopimuksen perusteella. Edelleen kohdan mukaan joukkojen sotilaspoliisi voi ryhtyä kaikkiin asianmukaisiin toimenpiteisiin taatakseen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisen näissä paikoissa. Käyttöoikeuden antaminen ei kuitenkaan vaikuta Suomen viranomaisten toimivaltuuksiin alueella.

Pohjois-Atlantin sopimuksen sopimuspuolten välillä niiden joukkojen asemasta tehdystä sopimuksesta annetun lain 13 §:ää ja pykälän otsikkoa täydennettäisiin niin, että Puolustusvoimien lisäksi myös Rajavartiolaitos voisi käytössään olevalla alueella antaa Nato SOFAn VII artiklan 10 kappaleen a kohdassa tarkoitettuja paikkoja lähettäjävaltion käyttöön. Pykälän mukaisilla alueilla tarkoitettaisiin sekä Rajavartiolaitoksen pysyvässä että tilapäisessä käytössä olevia alueita ja kohteita.

Ulkoministeriö pitää rajavartiolain 39 b §:ään ehdotettua edellä mainittua täydennystä sekä Pohjois-Atlantin sopimuksen sopimuspuolten välillä niiden joukkojen asemasta tehdystä sopimuksesta annettuun lakiin ehdotettuja muutoksia tarpeellisina ja asianmukaisina. Ulkoministeriö muistuttaa kuitenkin, että Pohjois-Atlantin sopimuksen sopimuspuolten välillä niiden joukkojen asemasta tehdystä sopimuksesta annettu laki on ulkoministeriön esittelyvastuulle kuuluva säädös ja sisäministeriön tulee pyytää ulkoministeriöltä esittelylupaa.

Laki Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain 19 §:n muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain 19 §:ään uusi 3 momentti, jossa olisi informatiivinen viittaus rajavartiolaitoksen tehtävistä ja toimivaltuuksista talousvyöhykkeellä merenalaisen kriittisen infrastruktuurin valvonnassa. Ulkoministeriöllä ei ole huomioita lakiin ehdotettuun lisäykseen, mutta ulkoministeriö kiinnittää huomiota siihen, että myös laki Suomen talousvyöhykkeestä on ulkoministeriön esittelyvastuulle kuuluva säädös ja sisäministeriön tulee pyytää ulkoministeriöltä esittelylupaa.

Muita huomioita

EU:n meriturvallisuusstrategian päivittämisen mainitsevassa kohdassa (s. 18) viitataan komission yhteiseen tiedonantoon Euroopan parlamentille ja neuvostolle (JOIN(2023) 8 final). Kun strategian päivittäminen on jo hyväksytty, viittaus voisi tiedonannon sijaan olla neuvoston päätelmiin (14280/23), joiden liitteenä päivitetty meriturvallisuusstrategia ja sen toimintasuunnitelma ovat.

Säädösehdotusten vaikutuksia Ahvenanmaan maakunnassa koskevassa jaksossa (4.2.7) todetaan, että alusten pysäyttämistä ja tarkastamista koskevaa säädösehdotusta sovellettaisiin sellaisenaan myös Ahvenanmaan maakunnassa. Ehdotetun 38 e §:n mukaan oikeus aluksen pysäyttämiseen ja tarkastamisen koskee kuitenkin vain Suomen talousvyöhykkeellä purjehtivaa alusta. Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 2 §:n mukaan talousvyöhyke ei kuulu maakunnan alueeseen. Sikäli kuin Ahvenanmaan alueella ei ole mahdollista perustaa rajavartiolaitain 49 §:ssä tarkoitettua rajavyöhykettä, myöskään ehdotus toimivaltuudesta tilapäisten esteiden rakentamisesta valtakunnanrajan välittömään läheisyyteen (50 §:n 1 momentti) ei tulisi sovellettavaksi Ahvenanmaan maakunnassa.

Luonnoksessa viitataan YK:n merioikeusyleissopimuksen 110 artiklan yhteydessä pääsääntöisesti aluksiin, jotka ovat vailla kansallisuutta tai joita epäillään sellaisiksi, mutta muutaman kerran ilmaisuksi on vaihtunut liputtomuus tai epäily liputtomuudesta (s. 1, 33, 43, 70, 86 ja 88). Jotta tämän ei ymmärrettäisi viittaavan suppeasti vain alukseen, joka ei käytä minkään valtion lippua ja jota ei ole rekisteröity minkään valtion alusrekisteriin, ulkoministeriö ehdottaa käytettäväksi johdonmukaisesti 110 artiklan mukaista terminologiaa eli viittaamaan kansallisuutta vailla oleviksi epäiltyihin aluksiin. Geneeriset viittaukset pelkästään ”alusten” pysäyttämiseen ja tarkastamiseen (esim. s. 34–35, 37, 38, 43) ovat puolestaan merioikeusyleissopimuksen näkökulmasta liian laajoja.

Oikeuspäällikkö

Kaija Suvanto

Lainsäädäntöneuvos

Sari Mäkelä

Jakelu Sisäministeriö

Tiedoksi UM OIK-01, UM OIK-10, UM OIK-20, UM POL-10, UM ASO-30, UM VSI-00, UM UMI-00

VN/32242/2024-UM-34

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: